

LÄROBOK

I

RÄKNEKONSTEN,

MED

TALRIKA ÖFNINGS-EXEMPEL.

UTGIFVEN

AF

P. A. v. ZWEIGBERGK,

PHIL. MAGISTER.

Tjugusjette upplagan,

ytterligare bearbetad med afseende på det metriska systemet.

Särskildt häftade Facit-Tabeller medfölja.

STOCKHOLM,

Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEdition, 1885.

Bidrag till denna räkneboks historia.

För de talrika vännerna af denna lärobok torde följande notiser vara af intresse.

År 1839 utgafs bokens första upplaga under den titel, den ännu behåller, och med följande förord: »I den öfvertygelse, att knappast någon grad af utförlighet i en Matematisk Lärobok kan göra Lärarens biträde umbärligt för Lärjungan, har utgifvaren af denna till större delen inskränkt sig till att i korta regler angifva de särskilda Räknesätten samt i bifogade anmärkningar antyda deras grunder. Det utrymme, som härigenom kunnat vinnas, har han heldre använt till ett större antal omvärlande öfnings-exempel. Näst efter de fyra Räknesätten i hela tal och sorter följa blandade öfnings-exempel, hvilka äsyfta att pröfva och skärpa Lärjungans insigt att för hvarje särskildt fall använda det rätta Räknesättet. Sort-Räkningen är för öfrigt så uppställd, att den kan begagnas äfven före inhämtandet af läran om Bråk, emedan ett tillräckligt antal öfnings-exempel på hvarje afdelning föregår dem, i hvilka bråk ingå. Den så kallade Regula de Tri inversa har utgifvaren ej upptagit; de frågor, som efter densamma vanligen behandlas, äro här hänförde dels till Sammansatt Regula de Tri, dels till Kedje-Räkning, af hvilket sednare Räknesätt en vidsträcktare användning skett. Skulle några delar af 4:de Kapitlet (Regula de Tri) för en begynnare anses för svåra, torde 5:te Kapitlet, som innefattar Kedje-Räkningen, före dessa till större delen kunna genomgå.»

Berörda 1:sta upplaga, i medelstort oktavformat, innehåller 178 sidor jemte 4 sidor titel, förord och innehållsförteckning samt 28 sidor Facit-tabeller. Märkligt är det så att säga fullfärdiga skick, hvori antydda upplaga framträder: hon utgör stammen till alla efterföljande, så att Författarens åtgärder vid redigering af nya upplagor förnämligast bestått uti att tillägga hvad som ansetts nödigt. Så utarbetade han snart n. v. 7:de kapitlet: »Blandade öfnings-exempel för samtliga i läroboken afhandlade räknesätt», hvilket icke finnes i 1:sta upplagan, derpå »Tillägg ur equationsläran». Efter hand tillades också vid de särskilda räknesätten »Frågor till muntlig öfning», hvarjemte Författaren bearbetade 13:e upplagan med afseende på det år 1855 antagna nya systemet för mått, vücter och mynt (se förordet). I det efter då rådande förhållanden utmärkta skick, hvori Författaren vid sitt fränfalle lemnade boken, utgafs hon i nya upplagor till slutet af 1860-talet.

Upplagorna 21—26 hafva redigerats af annan hand och på sätt, som finnes antydt i anförda förord.

Under de 45 åren 1839—1884 har berörda bok utgått i 25 upplagor, af hvilka den 17:e 1862, den 21:a 1870, den 22:a 1873, den 23:e 1875, den 24:e 1877 och den 25:e 1881. De flesta upplagor äro tryckta i Stockholm på Hörbergska tryckeriet, uppl. 22—24 på Akademiska tryckeriet hos Ed. Berling i Upsala, och uppl. 21 samt 25 och 26 hos Ivar Heggström i Stockholm. Bokens pris har, efter det att ofvan nämnda 7:e kapitel intagits, varit oförändradt lika, neml. 1 kr. 75 öre för bundet exemplar, oaktadt dess omfång från och med 21:a uppl. betydligt ökats: den 17:e uppl., i medelstort oktavformat, innehåller blott 236 + 4 + 32 sidor; den 21:a deremot 264 + 8 + 32 sidor. Formatet af uppl. 25 och 26 har i betydlig mån ökats, så att innehållet gått ut på det sidotal, som närvarande upplaga visar.